

Vereniging van Nederlandse Gemeenten
t.a.v. mevrouw J. Kriens
Postbus 30435
2500 GK Den Haag

uw brief van

uw kenmerk

ons kenmerk

datum

U19-114255

24 juni 2019

behandeld door

doorkiesnummer

bijlagen

dossiernummer

D. Steert

onderwerp

pr-nummer

Effect meicirculaire 2019 op financiën gemeente Lelystad

Geachte mevrouw Kriens,

Op 23 mei 2019 heeft het college van de gemeente Lelystad u reeds per brief geïnformeerd over de zorgelijke financiële vooruitzichten. Aan de hand van diverse voorbeelden is inzichtelijk gemaakt hoe besluitvorming door de rijksoverheid steevast een negatieve doorwerking heeft op de gemeentelijke financiën. Dat deze problematiek speelt bij veel meer gemeenten werd meermaals bevestigd tijdens het VNG congres op 5 juni jongstleden. Met deze brief wil het college nogmaals uw aandacht vragen voor deze problematiek in het licht van de recente ontwikkelingen.

Daags voor het VNG congres werd de meicirculaire 2019 gepubliceerd, wat helaas wederom een financiële aderlating betekent voor gemeenten. Vertegenwoordigers van het ministerie benadrukken dat er onder aan de streep nog steeds sprake is van 'positieve accessen' in de jaren 2019 en verder. Deze constatering is echter een dooddoener voor de feitelijke problematiek waar gemeenten mee worden geconfronteerd.

De financiële vooruitzichten van veel gemeenten waren al niet rooskleurig tegen het einde van de vorige gemeenteraadsperiode. Een enorme aanvullende bezuinigingsopgave hing in de lucht voor de nieuwe gemeenteraden. Met het oog op de gemeenteraadsverkiezingen en de programmastart van het interbestuurlijk programma is er een tussentijdse maartcirculaire 2018 gepubliceerd. De opluchting was groot in gemeenteland, want de vooruitzichten waren positief en ingrijpende bezuinigen konden naar verwachting voor een aanzienlijk deel worden voorkomen. Deze vooruitzichten zijn ook de voornaamste reden geweest voor gemeenten om in te stemmen met het interbestuurlijk programma, tijdens de algemene ledenvergadering van de VNG.

De realiteit van de meicirculaire 2019:

1. Er resteert praktisch geen ruimte onder het plafond van het BTW compensatiefonds. In zowel de maart-, mei- als septembercirculaire 2018 was er nog sprake van een sterk oplopende ruimte onder het plafond (tot ruim €900 miljoen met ingang van 2022). Diverse gemeenten hebben in samenspraak met de provinciaal toezichhouders rekening gehouden met een deel van deze financiële ruimte. In de meicirculaire 2019 valt echter te

lezen dat gemeenten maximaal kunnen rekenen op een bedrag van €39 miljoen aan ruimte onder het plafond. Wellicht wordt het plafond zelfs overschreden in de aankomende jaren, wat inhoudt dat er zelfs wordt overgegaan tot een uitname uit het gemeentefonds.

2. De ontwikkeling van de algemene uitkering wordt wederom naar beneden toe bijgesteld. Ten opzichte van de maartcirculaire 2018 is dat steevast het beeld geweest:

- de meicirculaire 2018 liet een verslechtering zien ten opzichte van de maartcirculaire 2018;
- de septembercirculaire 2018 liet een verslechtering zien ten opzichte van de meicirculaire 2018;
- de meicirculaire 2019 laat een verslechtering zien ten opzichte van de septembercirculaire 2018.

Onder aan de streep kan er weliswaar nog steeds sprake zijn van 'positieve accessen' in de jaren 2019 en verder, maar in de praktijk kopen gemeenten daar niets voor. Op basis van de vooruitzichten uit de maartcirculaire 2018 hadden gemeenten misschien weer de hoop het financieel te kunnen bolwerken, maar daar is inmiddels weinig zicht meer op. De accessen lopen wederom sterk terug, terwijl de 'opschalingskorting' almaar verder oploopt (in 2025 lopen gemeenten jaarlijks €965 miljoen mis als gevolg van deze rijks bezuiniging).

3. Uitvoering van de taken binnen het sociaal domein komen verder onder druk te staan. Met het vaststellen van het interbestuurlijk programma is afgesproken dat indexatie van het sociaal domein niet langer separaat zal worden toegekend. De stijging van lonen en prijzen dient met ingang van 2020 te worden opgevangen via de accessen van de algemene uitkering. Zoals hierboven al steeds beschreven zijn deze accessen in de afgelopen circulaire steevast naar beneden toe bijgesteld. Dat terwijl er op gemeentelijk niveau juist sprake is van een inhaalslag op het gebied van de lonen en de prijzen: forse prijsstijgingen in de markt gecombineerd met nieuwe cao afspraken.

Dat er een aanvullende bijdrage voor de jeugdhulp is toegekend in de meicirculaire 2019 is in deze context haast een druppel op de gloeiende plaat. Wij begrijpen dat het een zware klus is geweest voor de VNG om de gesprekken hierover aan te gaan met de rijksoverheid. Het is echter een eerste stap naar een echte structurele oplossing voor deze tekorten.

Concluderend: zonder het doorvoeren van verregaande en zeer ingrijpende bezuinigingen is het onmogelijk voor veel gemeenten een sluitende begroting en meerjarenraming op te stellen. Het college van de gemeente Lelystad wil u dit signaal meegeven en vraagt de VNG om dit onder de aandacht te brengen in de gesprekken met de vertegenwoordigers van het Rijk.

Hoogachtend,

het college van de gemeente Lelystad,

de secretaris,

de burgemeester,